

ALI JE ČLOVEK NA VRHU SREČEN?

NAJLEPŠI DAN V OBLJUBLJENI DEŽELI

MARKO PREZELJ

Rado se še ukvarja z derezami, ko sam že začnem boj s skorjastim snegom nad šotorčkom četrtega višinskega tabora. Predstavljam noge, štejem korake in preiščljeno diham. Spričo dobrega počutja sem prepričan, da nama vrha ne more nihče več vzeti. Noge vztrajno potiskam skozi skorjo v suh sneg, ki vsak korak odrine za pol čevlja navzdol.

Ko Rado prevzame vodstvo, imam takoj več časa za preiščljanje. Ne da bi hotel, razmišljam: kakšen je sploh smisel tega našega nekoristnega početja? Če bi mi tisti trenutek Rado rekel, naj obrneva, bi mu isti hip brez preiščljanja pokimal, pa čeprav sem se odlično počutil.

Vendar nobeden od naju tega ne reče; nekaj neznanega žene oba naprej.

Ko zadonijo svetlobne trobente, se v spremstvu veličastnih prizorov že vzpenjava proti izstopnemu kuloarju. Oko mi valovi po obzorju in nenadoma se zavem minljivosti trenutka. Barve se tako hitro menjavajo, da jih komaj sproti zaznavam, nazadnje pa vse oblije veličastna modrina.

V ozebniku se z vsemi močmi posvetiva temu, da se prekopljeva prek suhega snega, ki naju izčrpava bolj kot višina. Zavihtiva se še čez vršno opast in zagledava ledeno puščavo, ki jo je nebeški kipar izklesal v led in sneg. Prišla sva na rob stene, pa nisva mogla ugotoviti, kje je vrh; zdi se, kot da bi se hotel skriti in dokazati brezmejnost poti, ki čaka zasvojenca naše sorte na sledi neznanne usode. Avtomatično korakava med snežnimi opastmi in ledenimi zastrugi, hlastava redek zrak in že po vsakih treh korakih počivava.

SMISELNOST NAŠEGA POČETJA

Naposled odkrijeva točko, kjer se vse poti obrnejo navzdol. Zadnje metre prehodiva z roko pod roko kot zakonca.

Vrh! Z dlanmi udariva skupaj, vriskava in se objemava. Vesel sem, da vse to doživljam prav z Radom. Koliko radostnih in koliko bridkih trenutkov sva že doživela skupaj! Leta pripravništva, sprejem med alpiniste, padec v Beli grapi, Lotse Šar — in zdaj vrh osemtisočaka.

V trenutku se počutim povsem sproščeno: kot bi odložil večletno breme zaplavam po morju domišljije. Zazdi se mi, da so se mi uresničile vse želje, vse sanje in hrepenjenja. Pomislim na vse tiste, ki doma čakajo in nam dajejo nove spodbude. Toda ko vzamem fotografski aparat in fotogra-

firam, vsi vzneseni občutki v trenutku zamrejo, se razpršijo, kot bi jih odnesel veter, ki piha z vso silovitostjo.

Stojim poleg nahrbtnika in se pričnjam zavedati krute resničnosti, da namreč niti na tem vrhu ni nič takega, kar sem prej pričakoval. Upanje, da bi se na vrhu počutil srečnega in popolnoma svobodnega, splahni, nadomesti pa ga občutek praznine in brezmejnega olajšanja ter spoznanja svoje majhnosti v primerjavi s tistim, kar so zaznale moje oči tam daleč na širnem obzorju, kjer so novi vrhovi, ki kar kličejo ujetnike z ječarjem v sebi. Nikoli ne bom svoboden!

Spet se zalotim pri misli o smiselnosti našega početja: kot bi pozabil, da sem se le trenutek pred tem neizmerno veselil občutka sreče in svobode.

A bil je le trenutek.

Kar ne morem dojeti, da je zdaj v meni in povsod okrog mene sama praznina. Zato vztrajno pritiskam na sprožilec. Doma bom vse te slike vstavil v spomin in praznino ne bo več.

Brez besed se odpraviva navzdol.

MISLI V SIMFONIJ TIŠINE

Kar čutim, kako mi veter krađe energijo. In Radov nos je čisto bel. Nič mu ne rečem, saj bo laže sestopal, če tega ne bo

To je eden od Tibetancev — vodnikov jakov, ki so pomagali slovenski odpravi prenesti tovore v bazni tabor

vedel. Pri prvih skalah pobereva nekaj kamnov — najdragocenejših spominkov za najdražje. Brez težav prečiva prek skal do grebena, od koder po klozastem pobočju sestopiva do tabora štiri. Odložim radijsko postajo v šotor in se podvizam za Radom. Pogoltno me hladna senca. Otopelost občutkov in suh sneg storita svoje. Vsedem se na zadnjo plat in se večino poti tako odpeljem do tabora tri, kjer se začnejo fiksne vrvi.

Ko se pripnem na vrvi, me preplavi neznanško olajšanje. Počasi napredujem, precej počasneje kot Rado, olajšanje je vsak trenutek večje in vsak trenutek vse bolj uživam, ko drsim in prestopam navzdol. Misli valovijo sem in tja, kot bi bile spuščene

z vajeti, kot bi hotele biti popolnoma svobodne.

Rado se že pripravlja na sestop do enke, ko pridem do snežne luknje na dvojki. Njegov nos že dobiva barvo, prste na rokah pa ima pomrznjene. Odide, sam pa se pripravim na prenočevanje v luknji.

Prične se čudovita simfonija tišine.

Tedaj šele vem, da sem precej časa živel in delal le za tiste trenutke na vrhu. Tedaj se mi je zazdelo, da sem do popolnosti zadovoljen s samim seboj. Uspelo mi je okusiti trenutno radost vrha in neskončno praznino sestopa, zaradi česar sem zdaj bogatejši za tista spoznanja, ki počasi tešejo vsakega človeka.

Pa tudi kanček ponosa mi je kanil v srce.

PRVIČ V NAJVIŠJIH GORAH SVETA

PRIJAZNI BOGOVI HIMALAJSKIH VRHOV

BLAŽ JEREB

Boj za vstopnice majhne alpinistične odprave postaja vedno trši. Tudi zame je bila pot do take odprave dolga in s trnjem posuta. Plezati sem začel, ko sem bil star petnajst let. Izkušnje, pridobljene v teh trinajstih letih z vzponi v domačih gorah, Dolomitih, Centralnih Alpah, Perziji in v južnoameriških Andih, so mi že leta 1983 dale misliti, da bi se bilo v moji alpinistični karieri vsaj enkrat zanimivo preizkusiti na višinah nad 8000 metrov. Prva priložnost je bila takrat odprava na Jalung Kang. Bil sem izbran v vseh treh selekcijah in z eno nogo sem že bil v Himalaji, ko je iz nerazumljivih vzrokov prišlo do sprememb in na seznamu potnikov v daljni Nepal nenadoma ni bilo več mojega imena. Čeprav hudo razočaran nad tako odločitvijo nisem obupal. Še naprej sem pridno plezal v stenah, ki so mi bile finančno dosegljive, in se pripravljaj na odprave (Daulagiri, Lotse Šar). Čez vso zadevo sem počasi že naredil križ, ko sem februarja lani dobil brzojavko, ki me je vabila na sestanek v zvezi z odpravo na Čo-Oju. Komaj sem dočakal ta sestanek na Planinski zvezi Slovenije, kjer sem od vodje odprave Romana Robasa zvedel, da sem izbran za člana odprave na Čo Oju. Zame je bila to prelepa novica, ki je obetala, da bom končno le doživel tako zeleno Himalajo.

PRIPRAVE POD GORO

Tibet, velika planota na višini okoli 4000 metrov, je za tiste, ki se nanjo pripeljejo z avtom, zelo neugodna za aklimatizacijo. V nekaj urah smo se povzpeli iz Zang-

muja na višini 2300 metrov v Tingri na višini 4350 metrov. Med potjo smo prekorčili nekaj prelazov, visokih prek 5000 metrov. Prve znake višinske bolezni smo začutili ponoči, saj je skoraj vse bolela glava. Naslednji dan smo se z vozili dvignili še za okoli 300 metrov in v ruševinah kitajske kasarne v bližnji vasice Kyetrak postavili šotore. Ko smo čakali na jake, da bodo odnesli tovore v bazo, smo opravljali ogledne ture na bližnje vrhove, visoke okoli 5500 metrov. Za neaklimatizirane organizme pa je bilo to že preveč in vsak po svoje je občutil višino. Tudi sam sem postal velik revež. Najprej se je pojavil hud glavobol, nato zvišana temperatura in na koncu še težave z ledvicami. Vse to mi je pobralo precej energije. Skoraj štirinajst dni sem potreboval, da sem se končno privadil na nove razmere.

GORA MOJEGA HREPENENJA

Jutri z Romijem načrtujeva pohod proti vrhu. Popoldne pripraviva nahrbtnike z najnujnejšo opremo, ki je še ni na hribu, tako da zjutraj vrževa vanje le še nekaj hrane in odrineva. Tudi psihično se dobro pripraviva. Narediva strateški načrt: povzpeti se nameravava iz dvojke na štirico, saj je trojko skoraj povsem zasul sneg in bi se bilo potrebno preveč truditi, da bi jo noge trde in brezčutne do gležnjev. Edino zdravilo je sestopiti čim nižje. Hitim, kar se da in sledim stopinjam, ki sem jih napravil pri vzponu. Pol ure pod vrhom je lahko ponovno usposobila za spanje. Nisva povsem prepričana, da nama bo uspelo, saj se je Romi do sedaj povzpeli najvišje do dvojke. Imel je ogromno organizacij-